

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Stane:

Za celo leto K 15—
za pol leta 750
za četrt leta 380
za 1 mesec 130

Posamezna številka 40 vin.

Uredništvo in upravnništvo je v
Ptuj, Slovenski trg 3 (v starem
rotovžu), pritličje, levo.

Rokopisi se ne vrnejo.

Štev. 21

Ptuj, 24. avgusta 1919

I. letnik

50 letnica Čitalnice in velika sokolska slavnost v Ptuj.

V Mariboru, Celju in Ptuj se je v rajni Avstriji bil odločilen boj za biti ali ne biti slovenskega življenja na Spodnjem Štajerskem.

Zagrizenost in brezobzirnost takratnih naših nasprotnikov v teh središčih je bila skoro povestna. Najbolj znano ime med temi je bilo ime ptujskega župana, deželnega poslanca in voditelja slovenskih poturic, ki so tvorili celo politično stranko, to je Ornika. Mož se je bojeval proti nam po načelu, da namen posvečuje sredstva, ni se ženiral nikakih sredstev proti nam. Moralen pritisk na nas je bil silovit, ozračje v Ptuj za nas nezno, tlak na naše tilnike neizmeren.

Ko smo si upali za 8. septembra 1908 povabiti naše brate in sestre k zborovanju C. M. D. v našo mesteco, je organiziral tukajšnji renegaški štab vse nemštvo in nemškutarstvo spodnjega Štajerja proti nam, da se napravi pravcata ofenziva, ter se v naskoku nabije, opljuva in oskruni z nemškimi pestmi vse kar je bilo slovenskega.

Vihar je šel po vsej Sloveniji radi teh bestijalnih nemških in nemškutarških izgredov. Ni v Ptuj smo se razvijali po časi naprej, ter povedali slovenskemu kmetu, da so renegati zasramovali njegove brate in sestre jih pobijali, ter opljuvali. Zveza med nami je postala ožja. Društveno življenje se je dobilo nazmah, rodil se je Sokol, notranje duševno življenje se je poglobilo. Slovenci smo se kot zasledovanci ožje združili kot nekdanji kristjani, ki se jih je preganjalo zaradi njihove vere.

Tako nas je našla svetovna vojna.

To je bila prilika, velika prilika, da nas je vodilna klika denuncirala, ter dala odgnati v zapore.

Tudi v tem slučaju so bile razmere v Ptuj najhujše. Tukaj so napadli organizirani renegati na kolodvoru slovensko gospodarsko, ji zbili klobuk raz glave, ter jo zasmehovali, da je srbska kraljica. Še isto noč se je morala zopet odpeljati, ker sta vdrla ob 11. uri po noči v njeno stanovanje ptujski magistratni načelnik in policijski stražmojster. Zagrožila sta njej, da užaljeni „Nemci“ v upravičenem ogorčenju razdenejo hiše, v kateri stanuje, ako se takoj ne odstrani. Morala je oditi, ker je bil njen mož takrat v vojni baje največji hujskač v okraju.

Organizirana druhal renegatov je na očitno iniciativo mestnega vodstva vladala nad Slovenci v Ptuj na način, kakor kaka garda bolševikov v zadnji dobi je na Ogrskem ali Ruskem. Vse slovenske gostilne in trgovine so morale biti zaprte. Slovenske veljake, ki so se v resnici eksponirali za narodno stvar so pregnali iz mesta in okraja ali pa jih dali tirati v zapor in renegatska druhal jih je opljuvala in skoro linčala.

Stikali so za sejnimi zapisniki narodnih društev, posebno tudi Sokola, da bi mogli zapreti vse posameznike. Sejni zapisniki so morali izginiti, še danes jih ni. Tak teror ni vladal nikjer, kot tu.

In sedaj slavimo jubilej 50 letnice čital-

nice in vrši se sokolska slavnost v velikem obsegu.

Čitalnica je vzgajala dve generaciji in jih je vzgojila za narodne in izobražene Slovence, Jugoslovane. Bila je svoječasnno edino ognjišče, ki je kot mati svoje otroke zbiralo okrog sebe. Zgodovina Čitalnice je zgodovina Slovenstva prinas. Vsi narodnostni boji so se organizirali do najnovejše dobe več ali manje v okrilju te kulturne institucije iz katere so izšla druga društva, ki so tvorila prvotno le odseke Čitalnic.

Ako slavimo 50 letnico Čitalnice, proslavimo s tem vse njeno veliko kulturno delo skozi 50 let, vse veselje nad malenkostnimi narodnimi uspehi, ki jih je imela do velikega prevrata in vso dolgo kalvarijsko pot velikega trpljenja.

Jednakočasno je sokolska prireditel. Češka ideja propagirana po Tyršu in Fügneru „kdor Čeh, ta Sokol“ se je pred vojno pri nas le deloma uveljavila, razmere so bile prehude, vendar je kazalo veliko odporno moč, da se je dvignil v našem ozračju Sokol ter razprostrl svoja krila čez okraj.

Treba je storiti veliki korak naprej. Popularizirati je treba sokolsko idejo pri nas v najširših krogih in za to je treba primerno velikih sokolskih prireditev, ki napravijo velik utis na kmečko ljudstvo, posebno na mladi kmetijski naraščaj. Ni res, da bi zadoščevalo za telo in za dušo kmetško delo in bi bila ta zadostna telovadba. Sokolstvo razvije v človeku veliko moralno moč, v svetovni vojni so češke čete v daljni Sibiriji storile Ententi in sami sebi ogromno službo, da so potlačile boljževizem in opravile delo ki ga ententne čete niso zmogle.

Poročniki in nadporočniki Sokoli so poveljevali mesto generalov vojakom Sokolom. Njihovo delo je bilo tako odlično, da je v prvi vrsti odločilo poleg drugih okolščin, da je Ententa priznala češke zahteve po samostojnem češko-slovaškem kraljestvu. Zmagal je Čeh Sokol, ki so ga vodili Jan Hus, Havliček, Masaryk v spremstvu Tyrša in Fügnerja.

Mi se veselimo dne 7. septembra, ki nam pripelje v našo sredino proslavitelje v krogih in brez krojev.

Bodi to pogled nazaj, veliko bolj pa pogled naprej. Tega dne si moramo pridobiti simpatije in smisel vsega okraja za požrtvovalno dejanjsko delo v Sokolskih društvih. Po celem okraju morajo pognati sokolske ideje.

Vsak Sokol, vsaka Sokolica, ki nas poseti tega dne, iz katerega koli kraja Jugoslavije, nam je jednako dobro došla in jednako prispevek velikemu oživetvorenju sokolske ideje pri nas.

Torej dne 7. septembra vsi jugoslovanski Sokoli in Sokolice v Ptuj.

Gospodarstvo.

Državna posredovalnica za delo podružnica za Ptuj in okolico. V tednu od 10. do 16. avgusta 1919 je iskalo dela 26 moških in 12 ženskih delavnih moči. Delodajalci so iskali

5 moških in 6 ženskih delavnih moči. Posredovanj se je izvršilo 12. V času od 1. januarja do 16. avgusta 1919 je iskalo dela 441 moških in 228 ženskih delavnih moči. Delodajalci pa so iskali 507 delavcev in delavk. Posredovanj se je v tem času izvršilo 279. Delo iščejo: 2 oskrbnika, 4 vrtnarji, 8 kamnarjev, 1 steklar, 1 opekar, 20 kovačev, ključavničarjev in mehanikov, 19 mizarjev, kolarjev, bičarjev, 2 usnarja, 1 sedlar, 2 krojača, 3 peki, 1 sladničar, 2 mlinarja, 2 mesarja, 1 natak, 1 polir, 7 zidarjev, 1 tesar, 1 risar, trg. pom., pis. moči, dimnarji itd. V delo sprejme posredovalnica: 1 poljskega pristava, večje število poljskih delavcev, 1 kolarja, 1 sodarja, 1 lesnega strugarja, 15 plehtarjev služkinj itd.

Sejem v Ptuj je dosegel spet neverjeten vrhunec. Prignanih je bilo čez 50 konj in čez 700 goved. Cena je bila mladi živini od 4 K do 6 K 50, volom od 6 do 9 K. Bilo je mnogo hrvaške živine. Kar je glede naše živinoreje dobro, a bati se je prenosa kug. Sliši se namreč, da se slinavka po Hrvaškem močno širi.

Dopisi.

Nasveti za sokolski zlet v Ptuj. Čitali smo pritožbe o prehrani in oskrbi pri ljutomerski dirki in tudi drugod se pri podobnih prilikah dogaja, da se gostom slabo postreže in da se zahtevajo previsoke cene, bodisi da gostilničarji izrabljajo naval gostov ali da požrtvovalni prodajalci in prodajalke v medsebojni tekmi gulijo gosk, da bi v svojem šotoru izkazali čim večji dobiček. Opozorjamo že danes pripravljani odbor, kakor tudi ptujske gostilničarje, kavarnarje, pekarje, slaščičarje itd., da se izogibajo odiranja o priliki sokolskega zleta. Potrudite se in se preskrbite z vsem potrebnim, da lahko vsakemu postrežete, priprostemu in gosposkemu. Ne zmanjšujte porcij in ne zvišajte cen; s tem bi sicer dosegli trenutni dobiček, obenem pa spravili sebe in celo mesto na slab glas. Glavne napake, ki se pri takih prilikah rade dogajajo, so sledeče: Od začetka se dajejo še dobre porcije za znosne cene; ko začne zaloga pojemati, pa postajajo porcije manjše in dražje. Pravilno je, da se porcije zmanjšajo, če zaloga pojema, da ne dobi eden vsega, drugi pa nič, temveč da se zadovolji čim več gostov. Ni pa opravičeno, da so potem manjše porcije dražje ko prej večje. Druga napaka je, da se vsled pomanjkanja drobiža indirektno zviša cena. N. pr. v vinskem šotoru se prodajejo buteljke za 18 K. kar je itak že predrago, ker pa prodajalka nima dobriža pride buteljka na 20 K. V šotoru so po veselici ponosni na velik dobiček, gost pa je ozlovoljen, ker ga muči sum, da so imeli drobiž, a ga niso hoteli dati. Prihodnjič bo se izognil takemu šotoru ali pa sploh ne bo prišel na slavnost. Isto je pri prodaji cvetlic itd. Vobče veljaj načelo, da naj prireditelji z gosti ravnajo tako, kakor bi želeli, da se ravna z njimi kot gosti! Materijelni dobiček pri tem ne bo izostal, še več pa je vreden moralni

uspeh, katerega bo slavnost dosegla. Končno še odločno svarimo pred prevelikim uživanjem opojnih pijač pri narodnih slavnostih. Za pijanostjo sledi telesni in duševni „maček“, ki znatno pokvari uspeh takšnih prireditev. Le trezen narod ima bodočnost!

Trgovska šola v Ptuj. Ptuj je gospodarsko središče ozemlja, ki obsega Ptujsko polje, Haloze in Slovenske gorice in šteje okoli 100.000 prebivalcev. To ozemlje ima veliko pridelkov za izvoz ter potrebuje mnogo raznega blaga iz drugih krajev. Zato je bila trgovina že prej dobro razvita in bo se brez dvoma še bolj razvila zdaj, ko smo blizu državne meje. Za trgovino pa je treba trgovcev, ki ne gledijo le na trenutni dobiček, ampak imajo dobro strokovno izobrazbo in smisel za širše narodne potrebe, da postanejo gospodarski in kulturni pionirji svojega okoliša. Primerno izobrazbo za trgovca nudi le strokovna trgovska šola. Da bo šola dobra, morajo njeni učenci biti že dobro pripravljeni. V trgovske šole se sprejemajo učenci, ki so dovršili 4 razrede gimnazije ali realke ali vzaš meščansko šolo. Takšnih danes nimamo. Nasprotno pa je mnogo trgovskih sinov iz mesta in iz dežele, ki vsled vojne niso mogli iti v šole, zdaj pa bi radi izpopolnili svojo izobrazbo, a so prestari za gimnazijo, realko ali meščansko šolo. Istotako je res, da nam manjka trgovskega naraščaja. Zato se je sprožila misel, da se v Ptuj letos otvori pripravljalni razred, prihodnje leto pa bi sledila državna dvoletna trgovska šola, kakoršna je v Ljubljani in kakoršne se snujejo po drugih mestih Slovenije. V pripravljalni razred trgovske šole se sprejemajo brez izpita učenci z izpolnjenim 13. letom, ki so dovršili 1—2 razreda gimnazije ali realke ali 5—6 razredov ljudske šole. Pouk bo se vršil po učnem načrtu pripravljalnega razreda slovenske trgovske šole v Ljubljani in bo obsegal predmete meščanske šole s posebnim ozirom na potrebe trgovske šole. Poučevali bodo profesorji gimnazije in učitelji deške meščanske šole. Vstopnina se plača samo prvič pri vstopu in bo znašala 5 K, prispevek za učila 20 K se plača vsako leto in bo se porabil za nabavo učil, šolnina bo ista kakor na gimnaziji 60 K na leto. Učenci pripravljalnega razreda trgovske šole lahko stanujejo v Dijaškem domu v Ptuj, vodstvo preskrbi svojim gojencem vse potrebno glede sprejema.

Šolski sluga, mizar, ki se je javil za službo na gimnaziji, se naj oglasi pri mestnem uradu v Ptuj za službo.

Stanovanja za dijake se iščejo za prihodnje šolsko leto. Kdor hoče vzeti dijake na stanovanje, naj to naznani ravnateljstvu gimnazije in določi ceno za stanovanje samo ali za stanovanje in hrano.

Samoumor v Pušencih. Dne 10. t. m. popoldan se je 33 let stari pekovski pomočnik Franc Podplatnik v Pušencih obesil. Vzrok samoumora je baje, da mu je bilo letos neka večja vsota denarja ukradena.

Pri kopanju utonil. Dne 10. t. m. opoldan utonil je pri kopanju 10 let stari posestnikov sin Štefan Slamenshek v Dravi pri sv. Marku. Slamenshek se je kopal v družbi drugih otrok, ki pa niso bili toliko plavanja vešč, da bi ga zamogli rešiti. Utopljenca še do sedaj niso našli.

Sv. Barbara v Halozah. Na shodu dne 11. avg. t. l. se je zbralo prilično 400 kmetovalcev. Dr. Tone Gosak je kot govornik J. D. S. izvajal: Na sokolski slavnosti l. 14 je izrazil upanje na združitev Slovencev in Hrvatov. Zgodilo se je mnogo več in mnogo prej, nego je takrat in še pozneje pričakoval. Vsa tri jugoslovanjska plemena so se rešila tujih jarmov, nastala je velika svobodna Jugoslavija. Čuvaj na zunaj in na znotraj je jugoslovanjska demokratska stranka. Ta stranka je predvsem jugoslovanjska. A) Najvišji ideal je Jugoslavija. Vsled tega zahteva najstrožje postopanje napram boljševikom, ki so uničili Rusko in Ogrsko. B) Vsaka ped zemlje, kjer prebivajo Jugoslavi mora pripadati k Jugoslaviji, preje se ne sme mirovati. C) Vse prebivalstvo Jugoslavije mora

postati v resnici jugoslovanjsko. Zgrešeni sinovi pripadniki „štajerskijanske“ stranke naj vstopijo po spoznanju v krog stranke ter postanejo njeni sobojevniki. J. D. S. je v resnici demokratska. A) Ljudstvo je nositelj državne moči po njenih načelih. B) Stranka zahteva v istini demokratsko volilno pravico s proporcem, volilno pravico naj imajo ženske in moški. C) J. D. S. obsega vse stanovne jugoslovanjskega naroda ter je na stališču, da morajo pozamezni stanovi svoje egoistične zahteve drugim stanovom na ljubo krčiti. J. D. S. pa priznava kmečkemu stanu prvenstvo. Najmanje tri četrtine članov vodstva naj izhajajo iz kmečkega stanu. Govornik je obširno razvijal to točko ter omenil med drugim kmečki svet v Ljubljani in kmečko tajništvo v Ljubljani in Mariboru. J. D. S. je storila vse in stori vse, da se uveljavijo koristnikmečkega stanu. Nato razpravlja govornik o delu naših poslancev v vprašanjih. 1. Carine. 2. valute. 3. agrarne reforme. Obširno razpravlja o agrarni reformi, katere razvoj se nahaja sedaj v tretji etapi. Prva je bila l. 1791, v podobi Jožefovega robotnega patenta, s katerim se je odpravilo gotovo vrsto tlake. To je bila posledica francoske revolucije in takratnih humanističnih idej. Druga stopnja je bila l. 1848, katerega se je odkupilo zemljišča in se je odpravila tlake. Tretja stopinja pride sedaj. Razdeliti se morajo v tujih rokah se nahajajoča posestva v Jugoslaviji. Agrarne reforme obsega predvsem 4 glavne točke. 1. Velika veleposestva nahajajoča se po večini v tujih rokah morajo postati v resnici narodova last. 2. Zavarovanje kmečkih poslov se mora v interesu intenzivnega obdelovanja kmečke posesti izvesti zakonitim potom. 3. Ustvarijo se naj državno vzorna posestva, ki bodo kmetovala vzorno za kmete. 4. Poleg politične države naj se izvede gospodarska stran države, potem zadrug. Vsak kmet mora biti član zadruge. Le ta vodi gospodarstvo kmeta po enotnih načelih. Tudi mali posestnik mora postati deležen doere strani obdelovanja zemlje z stroji. Vsa Jugoslavija mora biti prepregnena z zadrugami, ki morajo tvoriti trdnv gospodarsko organizacijo. Zadrugištvo mora ostati izven političnega boja. Jugoslovanjske zadruge morajo pripadati zvezi svetovnega zadrugištva, katerega sedež je sedaj v Londonu. J.D.S. šteje 116 poslancev, ki so se resno trudili ustvariti državi ugodne gospodarske prilike. Ker so zadeli na upor pri nekaterih ministrih so morali slednji odstopiti. Član naše stranke dr. Davidovič ustvarja novo ministerstvo. Govornik je prepričan, da prevzamejo vlado moderno izobraženi možje, s čemur podana možnost dobrih gospodarskih napredkov. Prvo utegne biti demobilizacija znatnega dela starejših mož, ki se vrnejo rodni grudi. Nadalje se bo zavaroval nemudoma naš denar pred nevarnostjo nadaljnega falsificiranja in množenja. Potem se bo odpravila carina za neobhodno potrebne pridelke in izdelke. Otvorile se bodo meje polagoma in zadihali bomo prosteje in svobodneje. Govornik trdno upa, da nas nova vlada povede polagoma na pot in smer starih predvojnih razmer. V tem upanju konča govor. Potem se je razvila debata in pristopilo jn čez 100 novih članov h krajevni organizaciji J.D.S.

Shod v Majšpergu. V nedeljo dne 17. t. m. se je vršil shod v Majšpergu. Predsedoval je predsednik Turkuš. Govoril je g. dr. Gosak o aktualnih vprašanjih. Shod je posetilo prilično 200 ljudi. Med drugimi tudi domači g. župnik, ki je prav pozorno poslušal. Ko so se pa končanem govoru predlagale resolucije, v katerem se je izrekle zupanje našim zastopnikom v vladi in našim poslancem, se je g. župnik oglasil k besedi. Pohvalil je govornika, da je govoril jako lepo in plemenito, da se tudi strinja s resolucijami. Pripomnil pa je, da so poslušalci pristaši Kmečke zveze, ker hoče J. D. S. križe vreči iz šole. Dr. Gosak je na to vzel iz svoje taške program J. D. S., ter je prečital točko 7 verstvo, ki se glasi: „Spoštujemo verstvo kot naraven činitelj v človeškem čustvovanju.

Isto velja za njega javno udejstvovanje, njegova svoboda mora varovati država. Stojimo na stališču verske strpnosti in enakopravnosti vseh verskih naziranj, smo pa zoper vsako strankarsko zlorabljenja verstva. Obrnil se je proti župniku ter mu izjavil: „Vi zlorabljate vere v strankarske svrhe, rabite je kot agitacijsko sredstvo, ljudstvo je prebujeno in vidi to samo. Ljudje bode tudi sami volili stranke, v tem slučaju se je že.“ Na to se je obrnil napram poslušalcem ter dal resolucije na glasovanje. Vsi prisotni so glasovali za resolucije, ter s tem izrekli popolno zupanje zastopnikom v vladi J. D. S. v Belgradu, v Ljubljani in narodnim poslancem J. D. S. Razumni ljudje so uvideli, da je župnik govoril neresnico.

Shod pri Sv. Urbanu. V nedeljo dne 24. t. m. se vrši pri Sv. Urbanu pri Ptuj shod krajevne organizacije J. D. S. ob 8. uri zjutraj v šolskih prostorih.

Politične vesti.

Precejšnja teritorijalna pridobitev naše kraljevine. Uspeh naše mirovne delegacije. (Sl. N.) Pariz, 18. avgusta. Vaš informator izve, da je kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev prisojena cela Bačka in velik del Baranje ter da je tudi mesto Pečuh definitivno jugoslovanjsko. (Ogrski komitat Basc-Bodrog ali Bačka leži med Donavo in Tiso, meri 11.797 kvadratnih kilometrov in ima okrog 800.000 prebivalcev, od teh 70 odstotkov Srbov, ostal so kolonsiti, Slovaki, Rusini, Madžari, Nemci, Židje. Bačka je izredno bogata na žitu, kakor sosednji Banat in je svoječasnno tvorila bistveni del srbske Vojvodine. Ogrski komitat Baranja leži na desnem bregu Donave in levem bregu Drave, meri 5133 kvadratnih kilometrov in šteje nekaj čez 350.000 prebivalcev. 65% je Srbov in Hrvatov (poslednji doslej imenovani Bunjevci, Šokei itd.) ostanek so zopet Madžari in Nemci. Glavno mesto je Pečuh, znano v zgodovini turških bojev. Blizu Pečuha se nahaja velik premogovnik, ki daje dnevno nad 300 vagonov dobrega premoga. Baranja je vrhu tega znana po živinoreji in vinarstvu. S tem, da sta obe pokrajini definitivno zasigurani našemu kraljestvu, smo gospodarsko in narodno pridobili mnogo za bodočnost in se zelo ojačili. Ta uspeh naše delegacije vsled tega toplo pozdravljamo.)

Proglas Prekmurcem. LDU Murska Sobota, 17. avgusta. Civilni komisar za Prekmurje, dr. Lajnsič je izdal Prekmurcem nastopni proglas: Podpisani zastopnik jugoslovanjske vlade naznanjam ljubim Prekmurcem: 1. da je zasledeno Prekmurje del Jugoslavije poleg odločbe pariške mirovne konference, to je, stalne večno jugoslovanjske zemlje, del Slovenije. Vi niste več Ogrji, temveč jugoslovanjski sinovi domovine Jugoslavije, po rodu Slovenci. Naša vlada ima moč, da to dobljeno zemljo, da naše rešene brate obdrži pod svojim krilom. Naše junaško vojaštvo bo branilo, kar je našega. Tistim, ki golčijo, da je ta rešitev še nastalna in samo začasna, se nasmejte in opomnite jih, naj ne širijo laži in nezaupanja. Rešenje je dovršeno. 2. Kdor ima proti komu kakšen srd, naj mu odpusti, izlepa naj sovraž. naše pridobi, s tem bo več hasnil domovini in sebi, kakor z ovadbami in obsodbami. Samo tisti naj se tožijo, ki se iz milega postopanja in ravnanja še norčujejo in ki so nezahvalni in nezadovoljni. 3. Proti svoji domovini in lastnim bratom greše tisti, ki samo iz dobičkaželjnosti spravljajo zrinje preko meje. S tem večajo draginjo v našem bogatem kraju, tarejo siromaka in povzročajo pomanjkanje ter spravljajo svoje trpeče brate v nevoljo. Kdor se upa to na dušo jemati, ne računaj s tem, da pride pred kaznujočo pravdo. 4. Vsak, ki ima kakšen posel, naj se obrne na moj urad v Radgoni (v gostilnici „Pri solneu“ pri Voglarju). Z jugoslovanjskim pozdravom civilni komisar za Prekmurje: dr. Lajnsič.

Društvene vesti.

Sv. Trojica v Halozah. Prihodnjo nedeljo 24. avgusta priredi naše Trojičko bralno društvo „Vodnikovo slavnost“ z dvema podučnima govoroma, z gledališko predstavo, s petjem in domačo godbo. K prireditvi vabimo posebno društva sosednih župnij, kakor vse, katerim je na srcu ljudska izobrazba. Vsi toraj na trojički hrib popoldan ob pol tretji uri.

Društvo slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov v Celju objavlja: Na mnogostransko vprašanja priobčujemo vsebino sklepov celjskih odvetnikov in notarjev z dne 23. julija 1919, katere je uredništvo vzelo na znanje

1. Brezplačno delo v pisarnah je izključeno.
2. Uradnik začetnik po največ 2 mesečni službi mora dobivati mesečno plačo 200 K.
3. Za stenografe in strojepisce se ustanovi najnižja mesečna plača 300—600 K. Stenograf in strojepisec je oni, ki se kot tak sprejme v službo ali pa se skozi 6 mesecev uporablja v tesnopisju ali strojepisju.
4. Mesečna plača solicatorja znaša najmanj 500—900 K. Kot solicator se smatra oni uradnik, ki je usposobljen za sprejemanje priprostitih informacij, za knjigovodstvo, za izvršilna in zemljejknjižna dela in priproste pogodbe ter več v pristojbinskih predpisih.
5. Za koncipijente se določi mesečna plača 600—1000 K.
6. Te plače veljajo za dobo od 1. julija naprej.
7. Z navedenimi nastavki je ustanovljena najnižja plača za vsako pojedino kategorijo, ne pa najvišja. Visokost najnižjega nastavka je odvisna od zmožnosti uradnikove in splošnega prometa pisarne.
8. Tretjina teh plač se smatra kot draginjska doklada.
9. Prispevke za bolniško zavarovanje plača šef.
10. Za vse pisarne velja — izvenzemski nedelje in praznike največ 7-urni delavnik. Uradne ure so dopoldne od 8.—12., popoldne po šefovi volji od 14.—17 ali 15.—18 ure ali drugače, toda v nobenem slučaju nad 3 ure.
11. Koncipijentom in solicatorjem če so na komisijah, pripada tarifna pristojbina za zamudo izven pisarniških uradnih ur.
12. Med uradniki in uradnicami ni delati razlike.
13. Zaradi dosedajne stavke ne izvaja noben šef za svoje uradništvo neugodnih posledic.

Kmetijsko bralno društvo priredi v nedeljo dne 31. avgusta 1919 v gostilni Franca Bračiča veliko vrtno veselico z mnogovrstnim vspešdom i. s.: Godbene točke izvajane od popolne mestne godbe na lok, gledališka predstava na lastnem društvenem odru, nastop prve vrste ptujskega sokola, srečolov, šaljava pošta, licitacija, petje in dr. Za srečolov in licitacijo so na razpolago krasni dobinki. V turški kavarni bo pristna črna in bela kava, likerji, vino v buteljkah in dr. Ta prireditev je obenem proslava desetletnice obstoja društva in vabi odbor prijatelje društva in dobre kapljice k obilni udeležbi. Vstopnina 2 K. Začetek ob 15. uri popoldan. Odbor.

Najnovejše vesti.

Atentat na Jožefa. D u n a j, 20. avg. Neki tukajšnji dnevnik javlja, da se je izvršil revolverjski atentat na nadvojvode Jožefa. Natančnih poročil ni.

Nadvojvoda Jožef odstopi. LDU. Budimpešta, 20. avgusta. Danes popoldne je nadvojvoda Jožef izrazil svojo principielno pripravljenost, imenovati koalicijsko vlado, odreči se vsej pol. moči in kot zasebnik čakati na izid volitev, ki se morajo takoj razpisati. Nato so se že danes popoldne začela pogajanja za sestavo koalicijske vlade. Menijo, da se bo že jutri dosegel popoln sporazum.

Pred odstopom Jožefa. — **Socijalisti pridejo v vlado.** Ldu. Dunaj, 20. avg. (DunkU.) „Neues Wiener Abendblatt“ piše: Vodja madžarskih socijalistov Garamy odpotuje jutri v Budimpešto, kjer se bodo obnovila

pogajanja glede sestave vlade, katerim bo prisostvoval tudi grof Andrassy. Nadvojvoda Jožef odstopi nemara na ta način, da se umakne v zasebno življenje, ali da se mu poveri vrhovno poveljstvo madžarske armade. Garamy pa bo najbrž zahteval, da se nadvojvoda popolnoma umakne iz političnega življenja. Razen Garamyja vstopita v kabinet tudi Payer in Peidl. Lovaszy bo ministrstvo za zunanje posle najbrž odstopil grofu Andrassyju, sam pa prevzame mesto ministrskega predsednika. Sestava kabineta bo nemara v petek ali soboto končana.

Oglasi.

Obrat z drobižem. Zadnje dni se vedno bolj ponavljajo slučajji da prodajalci (na trgu v trgovinah in tobakarnah in gostilnah) ne marajo menjati papirnatega denarja z drobižem češ da nimajo. Večinoma to ne odgovarja resnici. Daje se v smislu § 7 cez. pat. z dne 20. aprila 1854, štev. 96, drž. z. strog nalog. da se vsi taki slučajji takoj od prizadetih naznanijo mestni straži in se bodo krivecu v zmislu § 11 navedenega patenta kaznovalo z globo do K 200— oziroma z zaporom do 14 dni.

Razno.

Koncert. V nedeljo, dne 24. avgusta t. l. se vrši veliki koncert, v kavarni „Balkanu“ v Ptuj. Začetek točno ob 21 uri, konec ob 2 uri.

Otroci ne smejo nikda uživati alkohola. Alkohol jih stori nervozne, moti zdravo krepko spanje in otežkočuje učenje. Njih možgani in živci postanejo razdraženi, vsled česar se pojavi pri otrocih kaj rada svojeglavnost, jeza, lažnjivost itd. Otroci, kateri uživajo alkohol — četudi v prav malih količinah — zbole hitreje in hujše kot oni, ki se vzgajajo abstinentno. — V Sloveniji štejemo danes vsled alkoholizma staršev 8000 telesno ali duševno degeneriranih otrok.

V deželno blaznico na Studencu je bilo od leta 1913. do 1918. sprejetih 91 alkoholikov. Med temi je bilo 80 moških in 11 žensk. Najmanj četrti del blaznikov je bil posredno ali neposredno zastrupljen z alkoholom.

Veliko zločinov se zgodi v pijanosti. Polovico kaznjencev privede v zapor in prisilno delavnico alkohol. Sodnik, ki je v svoji praksi sodil 1100 slučajev tepeža, je pri teh obravnavah dognal, da se je v teh slučajjih zgodilo kaznjivo dejanje v 700 slučajih pod vplivom alkohola.

V prisilni delavnici v Ljubljani je bilo od l. 1913. do 1918. interniranih 226 prisiljencev. Med temi je bilo 80 odstot. slučajev, pri katerih je bil alkohol vir delomršnosti in kaznjivih dejanj. Teh 226 prisiljencev je imelo v razsodbah 596 kazni, in sicer 312 radi vlačugarstva. 121 prisiljencev je bilo interniranih prvič, 53 drugič, 26 tretjič, 11 četrtič, 10 petič, 3 šestič in 2 devetič.

Trgovci, gostilničarji in obrtniki! Pošljite nam inseratna naznanila. Sprejeti bomo mogli le omejeno število anons. Kdor torej prej pride, bo prej mlet.

Vabilo na naročbo.

Kdor želi, da se mu redno pošilja „Ptujski list“, naj prijavi svoj naslov upravništvu v Ptuj, Slovenski trg (stari rotovž) štev. 3, pritliče levo.

Viničarska družina!

se pod ugodnimi pogoji sprejme pri g. Jožefu GORIUPP, v Ptuj.

Kavarna „Balkan“ v Ptuj

vljudno priporoča cenj. občinstvu pristna vina, vsak dan sveže pivo, sladoled itd.

Vsak večer koncert

Postrežba točna in solidna. Zraven kavarne : restavracija in sobe za tužce. : Na obilen obisk vabi J. VUČAK.

Glasovir (Stutzflügel)

skoraj novi se proda, cena 5000 K. Kriehuberjeva ulica 26, F. S. Maribor.

Razpis!

Mestni urad v Ptuj sprejme 1. septembra 1919

HIŠNIKA

za „Mladiko.“ Prosto stanovanje, kurjava in razsvetljava, plača po dogovoru.

Prosilci se naj čim prej osebno javijo na mestnem uradu in predložijo lastnoročne pisane prošnje s potrebnimi listninami (krstni list itd.) in izpričevali.

Mestni magistrat Ptuj, dne 20. avgusta 1919.

Vladni komisar:

Dr. M. Senčar s. r.

Sladkorja! Sladkorja!

se manje porabi pri vporabi

„CONGO“

surogatne kave

vpražene, zmlete, z pravo kavo zmešane. 1 originalni zaboj z 63 kg. sortirane, okuzno v zabojih po 1/5, 1/10, 1/20 kg. paketrane, poštnine prosto zaboj K 756.—. Poštna pošiljatev 15 kg. sortirane, poštnine prosto K 200.—.

Pošiljatev: Naprej plačilo, ali povzetej.

Lang & Comp. Osijek. Brzjavi: LANGCOMP.

Svoji k svojim!

Sl. občinstvu se naznanja, da se je dne 11. t. m. ustanovila v Ptuj „Tvorina čevljarska zadruga“ katera je tudi začela že istega dne obratovati. Tvrška se nahaja v zavednih slovenskih rokah in jo toplo priporočamo. Več pove oglas na zadnji strani lista. J. B.

Čedna mlada deklica,

ki zna prati, likati in malo šivati se sprejme od 1. oktobra naprej pri gosp. pl. Uiblagger, Breg pri Ptuj.

Učenec iz ptujskega okraja, slovenskega in nemškega jezika zmožen se sprejme v špecerijsko trgovino Janez Riegelbauer v Ptuj.

Zahtevajte „Ptujski list“

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Mariboru.

Delniška glavnica 15.000.000.

Centrala v Ljubljani.

Rezervni fondi nad 4.000.000.—

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun s 3% brez odpovedi, proti 3 mesečni odpovedi s 3¹/₄% čistih.

Daje trgovske in aprovizacijske kredite. Izvršuje vse bančne transakcije.

Proda se:

čez tri orale velik travnik blizu Dornovskega gaja ob Bruci in en čez en oral velik gozd v Slamošini. Poizvedbe glede lastnika v uredništvu „Ptuj-skega lista.“

GARJE srbečico, kraste, lišaje

uniči pri človeku in živini mazilo zoper srbečico. Brez duha in ne maže perila. 1 lonček za eno osebo 6 K. — Po pošti 7 K poštne prosto.

Prodaja in razpošilja s pošto

Lekarna Trnkóczy v Ljubljani, Kranjsko.

Miši - podgane - stenice - ščurki

in vsa golazen mora poginiti, ako porabljaate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 6—, za podgane in miši K 6—, za ščurke 6 K; posebno močna tinktura za stenice 6 K; uničevalec moljev prašek proti ušem v obleki in perilu, proti mravljam, proti ušem pri perutnini K 3; prašek proti mrčesom 5 K; mazilo proti ušem pri ljudeh 3 K; mazilo za uši pri živini 3 K; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) K 3—, Pošilja po povzetju Zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb 112, Petrinjska ulica 3.

Brata Vošnjak, Ptuj

trgovina z usnjem, čevlji in surovimi kožami.

Goveji in telečji boks, chevreaux, .: podplati, notranje in zgornje usnje, usnje za konjsko opravo.

Elegantni boks-calf in chevreaux čevlji. — Fini čevlji iz črne in rujave teletine. — Navadni čevlji iz rujave kravine, podplatni in podpetni cvetki, dreta, platno.

Krma in Mastin

Da krmo živina, kokoši, pure, goske lažje prebavijo, da je potem meso in mast za uživanje boljša, da je tvoritev jajc in mleka boljša, se primeša krmi enkrat na teden ena pest MASTIN-A. 5 zavitkov Mastin-a zadostuje za odgojo in rejo enega vola, krave, svinje, konja, za 6 mesecev. Mastin je dobil največje odlikovanje v Londonu, Parizu, Rimu in na Dunaju. Na tisoče gospodarjev ceni in kupuje ponovno Mastin. Ako ga nima lekarnar ali tvoj trgovec, piši potem z dopisnico po 5 zavitkov Mastina za 17 kr. 50 v prosto na: **Lekarno Trnkoczli v Ljubljani**, Kranjsko katera, z vsako pošto razpošilja naročila na vse strani sveta.

Slovenski fotograf v Ptuj

se uljudno priporoča cenj. občinstvu, društvam, pevskim zborom, novoporočencem, trgovcem ptujskega in mariborskega okraja za naročila in izdelovanja razglednic. Izdelujem tudi slike za potne izkaznice tekom dveh ur. Grem po naročilu tudi slikat na dom. S spoštovanjem

Franc Kurnik, fotograf v Ptuj, Ljutomerska cesta, v Schejlerjevi hiši

Katera obitelj v Ptuj ali v bližnji okolici

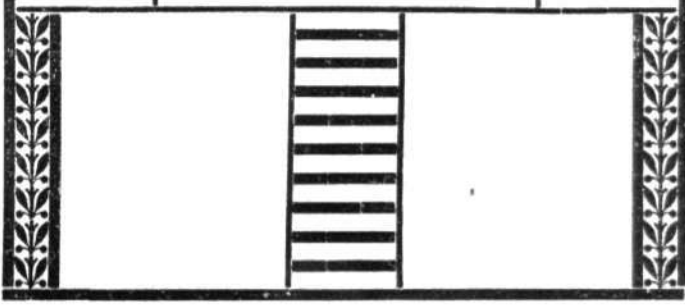
sprejme poldrugo leto staro deklico na hrano in stanovanje. Plača po dogovoru. Ponudbe na upravništvo lista.

Sl. občinstvu se vljudno naznanja, da se je z dnem 11. t. m. otvorila v Ptuj v bližini stolne cerkve „Tvorina čevljarska zadruga“, katera izdeluje vsakovrstno moško in žensko ubutev po najnižjih cenah. Za solidno in točno postrežbo se jamči. Tvorница stoji pod vodstvom g. čevljarskega mojstra Ig. Zelenkotta v Ptuj. Priporoča se za obilna naročila.

Za „Tvorno čevljarsko zadrugo“:

Ig. Zelenko, voditelj
F. Arnejčič, blagajnik
F. Wolf, nadzornik.

Najboljši uspeh imajo oglasi v „Ptujem listu“, ker je zelo razširjen in ga vsakdo rad čita.

FRANJO ČUČEK, PTUJ

veletrgovina z vinom

priporoča vsakovrstna vina, haložka, posebno zavrčka in ljutomerska, kakor tudi izvenštajerska po dnevni cenah.

Prodaja se v posameznih sodih in na cele vagone in sicer v sodih kupčevih, ali pa se sodi za pošiljatev posodijo.

Istotako priporoča svojo zalogo desk in vsakovrstnega rezanega lesa, dalje cementa, apna in premoga.